

Antwoord van Gedeputeerde Staten op vragen van

L.J.M.W. Neijenhuis (D66), A.H.K. van Viegen (PvdD), R. Klumpes (GL)
en A. Kasbergen (GL)
(D.d. 5 mei 2022)

Nummer
3851

Onderwerp
Verslechtering van Natura 2000 gebied Meijendel & Berkheide

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

Op 21 september 2021 ontving de provincie een brief van de organisatie Hart voor Meijendel over hun bezwaar tegen de verslechtering van Natura 2000 gebied Meijendel & Berkheide. Dit wordt volgens hen mede veroorzaakt door het centreringsmodel dat Dunea hanteert in het hart van Meijendel, tevens Parkpoort van Nationaal Park nieuwe stijl Hollandse Duinen. Hart voor Meijendel constateert dat de milieukwaliteit van dit duingebied door zowel de stikstofproblematiek, als over-recreatie achteruitgegaan is. Dit is in strijd met het verslechteringsverbod in de Habitatrictlijn. Op 18 maart 2022 ontving Provinciale Staten (PS) van Gedeputeerde Staten (GS) een afschrift van de beantwoording op deze brief. Daarover gaan onderstaande vragen.

- 1. Waarom wordt er geen ecologisch draagkrachtonderzoek (Limits of Acceptable Change/LAC Onderzoek) gehouden naar de effecten van de Poort tot Nationaal Park Hollandse Duinen in het hart van Meijendel, voordat tot vergunningverlening wordt overgegaan?*

Antwoord

Indien er sprake is van een fysieke activiteit die mogelijk leidt tot significant negatieve effecten moet een vergunningprocedure worden doorlopen. Het uitvoeren van een draagkrachtonderzoek is geen wettelijke verplichting.

Er is in dit geval geen sprake van een fysieke uitbreiding van toegangspunten en daarmee is er ook geen sprake van een vergunning aanvraag en - verlening voor 'een poort tot Nationaal Park Hollandse Duinen'. Het gebied rond de Boerderij in Meijendel en het bestaande bezoekerscentrum de Tapuit, functioneert al sinds jaar en dag als toegang tot Meijendel, ruim voor het gebied als Natura 2000 gebied werd aangewezen.

Voor de renovatie van het bezoekerscentrum en inrichting van de buitenruimte is in 2021 vergunning op grond van de Wet natuurbescherming aangevraagd. De activiteiten zijn hierin passend beoordeeld. In bijlage 10 van de passende beoordeling (Natuurtoets) is tevens een kwalitatieve analyse van de draagkracht gevoegd. Het ontwerpbesluit heeft ter inzage gelegen. Er moet nog een definitief besluit worden genomen

Het is standaardprocedure dat een beheerplan van een Natura 2000-gebied aan het eind van de beheerplanperiode van 6 jaar wordt geëvalueerd. Als onderdeel van de evaluatie wordt onderzocht wat de stand van zaken is van de habitattypen en de doelstellingen die daaraan zijn gekoppeld. Bezien wordt dan in

hoeverre de vastgelegde Natura 2000-doelstellingen zijn of worden behaald. Ook wordt dan duidelijk wat eventueel noodzakelijke maatregelen zijn om de doelstellingen te behalen.

De natuurdoelanalyse voor Meijndel & Berkheide (die binnenkort wordt afgerond en aan Provinciale Staten aangeboden) is een belangrijke (ecologische) bouwsteen voor de evaluatie van het beheerplan. Uit de natuurdoelanalyse blijkt dat de stikstofdepositie in het gebied nog te hoog is. In natuurdoelanalyses worden geen uitspraken gedaan over brongerichte maatregelen. De uitwerking van de brongerichte aanpak loopt via de Gebiedsgerichte Aanpak Stikstof en zal worden vastgelegd in het Provinciaal Gebiedsplan Stikstof dat u volgend jaar wordt aangeboden.

Bij de evaluatie van het beheerplan brengen we de natuurdoelanalyses en de brongerichte aanpak (voor bronnen binnen het gebied) samen. Wanneer blijkt dat recreatiedruk een bepalende factor is voor het behalen van de doelstellingen, zal onderzocht worden wat daarbij noodzakelijke maatregelen zijn. Eventuele aanbevelingen voor maatregelen uit het uitgevoerde onderzoek worden meegenomen in het beheerplan-proces waarna ze geborgd worden in het nieuwe beheerplan. Nog dit najaar wordt een start gemaakt met de evaluatie van het bestaande beheerplan Meijndel & Berkheide. Als uit deze evaluatie urgent uit te voeren maatregelen naar voren komen kan de uitvoering hiervan versneld opgepakt worden.

- 2. Een dergelijk onderzoek is niet verricht voor de nieuwe Poortfunctie van het hart van Meijndel. Meijndel wordt nu, zonder natuurtoets, zonder vergunning en zonder draagkrachtonderzoek, als recreatieve Poort van een nationaal park ingezet. Daarbij worden bovendien via een landelijke promotiecampagne nog meer bezoekers naar de duinen getrokken. Hoe kijkt GS naar deze ontwikkeling in het kader van de bescherming van onze Natura2000?*

Antwoord

Zoals ook in het antwoord op vraag 1 is aangegeven is 'een poort tot Nationaal Park Hollandse Duinen' een conceptueel begrip en is er geen sprake van een vergunning plichtige fysieke uitbreiding van toegangspunten.

Natura 2000-gebieden zijn primair aangewezen ter bescherming van de aanwezige natuurwaarden. Tegelijk zijn wij van mening dat natuur zoveel mogelijk beleefd moet kunnen worden. Wij vinden het daarom belangrijk dat natuurgebieden, en waar mogelijk ook Natura 2000 gebieden, toegankelijk zijn en blijven voor bezoekers. Dat mensen meer in de buitenlucht willen verblijven vinden wij mede vanwege het positieve effect op gezondheid en welzijn een goede ontwikkeling. Het Nationaal Park Hollandse Duinen helpt daarbij om de recreatie te spreiden over een groter gebied en kwetsbare natuur zo veel mogelijk te ontzien (zie ook antwoord 5). Nieuwe ontwikkelingen op het vlak van recreatie worden uiteraard getoetst op mogelijke significant negatieve effecten.

- 3. Is GS ertoe bereid om alsnog een ecologisch draagkrachtonderzoek te laten uitvoeren voor het gebied?*

Antwoord

GS is daartoe bereid als blijkt uit de beheerplanevaluatie dat daar aanleiding toe is. Zie verder antwoord op vraag 1.

4. *In de brief wordt vermeld: 'concentratie in het hart is niet ideaal, idealiter zouden bezoekers worden opgevangen aan de rand.' Waarom wordt er geen onderzoek gehouden naar een zoneringsmodel met bufferzones waarin bezoekerscentra en intensieve recreatiefaciliteiten worden gesitueerd, zoals gehanteerd wordt door het NBTC, wetenschappers van de WUR en Ignace Schops om een Natura 2000 gebied te beschermen tegen negatieve effecten van recreatie?*

Antwoord

Het Natura 2000 gebied Meijndel & Berkheide heeft op dit moment al een zoneringsmodel gebaseerd op kwetsbaarheid: de bezoekers worden in het minst kwetsbare deel van het natuurgebied opgevangen, namelijk rond de boerderij, de meest kwetsbare gebieden zijn afgesloten voor bezoekers. Het centrale deel van een Natura 2000-gebied is niet per definitie het meest kwetsbare deel.

Er is een zoneringsmodel voor het veel grotere gebied van Hollandse Duinen in ontwikkeling. De Landschapsstrategie Hollandse Duinen, is daarvan de eerste aanzet. Hierin zijn relevante inzichten van NBTC, wetenschappers van de WUR en Ignace Schops meegenomen. Anders dan de meeste Nationale Parken grenst in Hollandse Duinen het Natura2000-gebied direct aan stedelijk gebied, waardoor het ontwikkelde model met bufferzones niet één-op-één toepasbaar is in Hollandse Duinen.

5. *Is GS ertoe bereid om alsnog een zoneringsmodel te onderzoeken voor het gebied?*

Antwoord

Zoals aangegeven is er een op kwetsbaarheid gebaseerd zoneringsmodel binnen Meijndel & Berkheide. Daarnaast gaan we een bezoekersmanagement-onderzoek uitvoeren op de schaal van het Nationaal Park Hollandse Duinen om de balans tussen natuur en recreatie verder te optimaliseren. In dit onderzoek wordt het huidig en toekomstig recreatief gebruik voor het gehele gebied in kaart gebracht en worden kansen en knelpunten die daarmee samenhangen inzichtelijk gemaakt. Dit doen we op basis van data, expert judgement en belevingsonderzoek. Het vervolg bestaat uit het laten opstellen van een aanpak voor bezoekersmanagement in Hollandse Duinen.

De resultaten van dit onderzoek worden ook meegenomen in de evaluaties van de beheerplannen van de Natura 2000 gebieden binnen het Nationaal Park (zie ook antwoord op vraag 1).

6. *Waarom komt GS niet in actie om de lokale stikstofbronnen te verminderen die zijn ontstaan door toename van recreatie en de enorme aantallen auto's in het gebied?*

Antwoord

De stikstofdruk op de natuur in de duingebieden, waar stikstofgevoelige habitats zich bevinden, is een punt van zorg dat wij zeker delen. Het is niet voor niets dat we aan een gebiedsgerichte aanpak stikstof werken en dat er natuurdoelanalyses zijn gemaakt voor alle Natura 2000-gebieden in de duinen van Zuid-Holland.

Kijkend naar het gebied zien we dat uit het onderzoek van Wing is gebleken dat slechts een zeer beperkt deel van de stikstof afkomstig is van lokale bronnen in het Natura 2000 gebied zoals het autoverkeer van recreanten. Daarbij is mogelijk sprake van een tijdelijk effect doordat in de lockdowns veel mensen het gebied bezocht hebben.

Dat betekent dat vooral de (generieke) aanpak van de stikstofdepositie vanuit het Rijk de belangrijkste winst moet opleveren. Hierover wordt met het Rijk gesproken. Daarnaast wil GS met de gebiedspartijen nagaan of er lokaal maatregelen mogelijk zijn. Daarbij zullen ook recreatie en mobiliteit worden meegenomen. Het totale maatregelpakket zal worden vastgelegd in het "Gebiedsplan Stikstof" dat medio 2023 door GS wordt vastgesteld.

7. *Welke mogelijkheden ziet GS om op korte termijn lokale stikstofbronnen aan te pakken? Bijvoorbeeld de impact van (het groeiende aantal) verkeersbewegingen op het stikstofgehalte in Meijndel.*

Antwoord

In goed overleg met de gebiedspartners zullen Gedeputeerde Staten een vervolg geven aan de gebiedsagenda stikstof. Hierin zullen de mogelijke maatregelen verder worden uitgewerkt. Parallel wordt gewerkt aan de energietransitie die, naar verwachting, een verlaging van de stikstofbelasting zal opleveren.

8. *Daar bovenop heeft het gebied ook last van overvliegende vliegtuigen. Is GS op de hoogte van het position paper van de stichting Hart voor Meijndel?
Zo ja: Hoe beoordeelt GS het feit dat vliegtuigen van en naar Schiphol steeds vaker en lager over het Natura2000 gebied vliegen, waarbij de stikstofdruk alleen maar groter wordt?*

Antwoord

Gedeputeerde Staten is op de hoogte van het position paper van de Stichting Hart van Meijndel en heeft het met interesse gelezen.

De LuchtVerkeersleiding Nederland (LVNL) is verantwoordelijk voor het beheer van het burgerluchtruim en alles dat daarbij komt kijken. Zij leggen verantwoording af aan de minister van Infrastructuur en Waterstaat. Het Rijk is bevoegd gezag voor toetsing van en vergunningverlening aan luchthavens in het kader van de Wet natuurbescherming en is in deze eindverantwoordelijk voor de beoordeling van de effecten van vliegen over een Natura-2000 gebied.

Vanuit de Bestuurlijke Regie Schiphol (BRS), het samenwerkingsverband van vier provincies en 56 gemeenten in de Schipholregio, is provincie Zuid-Holland via de interbestuurlijke samenwerking betrokken bij de gesprekken met het Rijk. De vliegroutes en de hoogte van vliegen zijn een punt van zorg en worden bij deze overleggen geagendeerd.

In het algemeen wordt (op basis van relevante literatuur) als de kritische grens voor het al of niet optreden van versturende factoren op de fauna (zoals verstoring van broeden) van zwaar vliegverkeer 3280 voet (c.a. 1000 meter) in hoogte aangehouden (zie bijvoorbeeld: Effecten op fauna, in het bijzonder vogels, als gevolg van verstoring door vliegtuigen en helikopters' (Lensink et al. 2005)). Het lager vliegen dan deze grens is boven Natura 2000 gebieden zoals Meijndel & Berkheide en de Nieuwkoopse Plassen ongewenst.

9. *De stikstofdepositie van het luchtverkeer is niet meegenomen in de berekeningen. Stikstofuitstoot van vliegtuigen, zeker op lage hoogte, leidt echter wel tot een verhoging van de stikstofdepositie in Natura 2000 gebieden. In het Natura 2000 gebied Meijndel & Berkheide is een veel te hoge stikstofdepositie, zonder dat het vliegverkeer hierin is meegerekend. Is GS het met ondergetekenden eens, dat de stikstofdepositie uit de luchtvaart wel degelijk moet worden betrokken bij Natura 2000 gebieden van Meijndel? En wellicht ook bij andere gebieden zoals de Nieuwkoopse Plassen?
Zo ja: Is GS bereid dit aan te kaarten bij het Rijk?*

Antwoord

Stikstofemissies van luchtverkeer worden in AERIUS meegenomen in de depositieberekeningen. Luchtvaart valt onder de sector 'overig verkeer en vervoer' Specifiek voor Meijndel & Berkheide geldt het volgende: De sector 'overig verkeer en vervoer' veroorzaakt in totaal 2,9% van de depositie op Meijndel & Berkheide. Van deze 2,9% is ongeveer 0,35% afkomstig van luchtvaart (Bron: AERIUS Monitor, versie M21).

Gelet op het bovenstaande zien Gedeputeerde Staten op dit moment geen noodzaak om dit aan te kaarten bij het Rijk.

